

Kristianstad 2021-12-09

Till

Statsminister Magdalena Andersson

För kännedom till:

Socialminister Lena Hallengren

Från

Intressegruppen för Assistansberättigade (IfA)

Beslut om personlig assistans måste bli mer trygga för assistansberättigade

Intressegruppen för Assistansberättigade (IfA) vill gratulera till statsministerposten. Vi hoppas på ett bra samarbete, så som vi upplever att vi hittills har haft med regeringen, kanske främst genom våra kontakter med socialminister Lena Hallengren.

Vi tillskriver dig med anledning av den utveckling vi just nu ser inom den personliga assistansen när det gäller Försäkringskassans och domstolarnas tillämpning kring ändrade förhållanden och krav om återbetalning.

Den som är i behov av personlig assistans har stora behov av stöd och service i vardagen. Oftast handlar det om olika behov, vissa förutsägbara och beräknliga, andra helt oförutsägbara och uppstår i stunden beroende på vad som händer i vardagen, precis som det är för alla andra människor. Vi har sett personer ställas inför återkrav som beror på att man använt personlig assistans för något annat än som specifikt var beräknat i beslutet. När det föreligger assistansbehov borde det vara upp till den enskilde om en vill använda det för hundpromenader eller att ta hand om sina barn, som t ex ett fall gällde i domstolen.

Assistansberättigade är precis som vem annan som helst som behöver göra olika saker i sin vardag och behoven kan skifta och den flexibiliteten har alltid funnits inom den personliga assistansen. När assistanstimmar har beviljats har det varit upp till den enskilde hur hen vill använda timmarna och för vad. Naturligtvis ska behov föreligga för att ha rätt till personlig assistans, men att det kan skifta vad en vill göra i sin vardag är lika naturligt som för vem som helst. Flexibiliteten är fullt hanterbar inom den personliga assistansen, men en måste kunna förlita sig på att beslutet om personlig assistans kvarstår så länge behov av personlig assistans föreligger.

Det som inte är hanterbart är när Försäkringskassan och rättstillämpningen ställer helt orimliga krav på när väsentligt ändrade förhållanden föreligger. Resonemanget tycks som mest drivas på av Försäkringskassan. Vi har tagit del av domar och beslut där Försäkringskassan ställer krav om att assistansanordnare ska vara "väl insatta" i hur personers "dagliga hjälpbehov ser ut". De menar också att "assistansanordnare ska ha uppgift om hur dagarna ser ut för de anställda". Detta anser IfA vara helt felaktigt.

Försäkringskassan är som bekant inte utförare av personlig assistans, så viss förståelse finns för att de inte har tillräcklig kännedom om hur personlig assistans går till i praktiken, och kanske heller inte känner till god sed inom den personliga assistansen. Den goda seden består t ex i att inte vara mer

IfA

Stridsvagnsvägen 8 A
291 39 Kristianstad

044 – 12 00 80

www.intressegruppen.info
info@intressegruppen.info

involverad i den enskildes liv än den enskilde vill. Den kontakt som assistansanordnaren har med den assistansberättigade är en överenskommelse dem emellan för att säkerställa kvaliteten, men det kan ändå innebära en rätt begränsad kontakt, särskilt när det gäller det vardagliga utförandet av den personliga assistansen. Assistansanordnaren har också kontakt med de personliga assistenterna i den utsträckning som behövs för att kunna tillgodose sitt arbetsgivaransvar och en god arbetsmiljö, men också den kontakten kan vara väldigt begränsad. Kontakten handlar inte om en kontroll av den assistansberättigades behov. Assistansen utförs i samspel mellan den assistansberättigade och den personliga assistenten. De personliga assistenterna har inte del av assistansanvändarens beslut, och ska inte ha det heller, och vad en använder sina assistanstimmar till har alltid varit den enskildes ensak, och det har också framgått av Försäkringskassans vägledning tidigare att en kan använda assistanstimmarna som en själv önskar.

Systemet kommer att kollapsa och bli ett administrativt kaos om alla förändringar i den enskildes vardag ska rapporteras som ändrade förhållanden. Det kan inte anses vara väsentligt ändrade förhållanden att välja att göra en annan aktivitet istället för det som möjligtvis angavs i ansökan och det kan inte ställas krav på assistansanordnare som i stort sätt innebär att assistansanordnaren tar över Försäkringskassans uppgift. Vi assistansberättigade vill inte ha assistansanordnare som kontrollanter i våra hem eller inruta våra liv efter ett schema som inte får avvika från. Vi assistansberättigade måste kunna leva våra liv som andra medborgare. Det är inte rimligt att de personliga assistenterna ska agera som statens förlängd arm och ständigt övervaka oss i våra egna hem. Assistansberättigade har sin integritet som alla andra och den ska respekteras.

Vår uppmaning till dig och din regering, Magdalena Andersson, är att i tilläggsdirektiv till den huvudmannaskapsutredning som tillsatts (dir 2021:76) även lägga in att behovsbedömningen måste ses över. Det är behovsbedömningen som ligger till grund för vad som eventuellt anses vara ändrade förhållanden samt vad som berättigar till personlig assistans. Behoven måste kunna ses i sin helhet och inte detaljbedömas.

Det behöver också för Försäkringskassan tydliggöras att assistansanordnare inte kan förväntas ha detaljkännedom om den assistansberättigades behov och att de personliga assistenterna inte har någon rapporteringsskyldighet till assistansanordnaren om vilka assistansbehov den assistansberättigade har om det inte har med kvaliteten eller arbetsmiljöfrågor att göra. Genom Försäkringskassans prövning och beslut måste myndigheten stå för beslutet och det måste både assistansberättigade och assistansanordnare kunna förlita sig på. Retroaktiv ändring av beslutet kan inte vara rimlig när personlig assistans har utförts och det har förelegat assistansbehov.

Vi skulle gärna vilja ha ett digitalt möte med dig för att förklara denna problematik vidare och möjliga lösningar.

Sophie Karlsson
Ordförande
Intressegruppen för Assistansberättigade (IfA)